

19 Μαΐου, 1992

[ΚΟΥΡΡΗΣ, ΑΡΤΕΜΙΔΗΣ, ΑΡΤΕΜΗΣ, Δ/στές]

RAYMOND MCKENNA,

Εφεσείων - Ενάγων,

v.

ΚΩΣΤΑ ΒΟΥΤΗ ΚΑΙ ΑΛΛΗΣ,

Εφεσιβλήτων - Εναγομένων,

v.

ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΑΓΑΘΟΚΛΗ,

*Εφεσιβλήτου-Τριτοδιαδίκου.**(Πολιτικές Εφέσεις Αρ. 7579 & 7581).*

5 *Αμέλεια — Τροχαίο ατύχημα — Συντρέχουσα αμέλεια — Καταμερισμός ευθύνης — Αυτοκίνητο οδηγούμενο με λογική ταχύτητα στην ορθή πλευρά του δρόμου συγκρούστηκε με αυτοκίνητο που ερχόταν από την αντίθετη κατεύθυνση, και που μπήκε στην πλευρά του στην προσπάθειά του να προσπεράσει μοτοσυκλέττα — Κατανομή ευθύνης εξίσου μεταξύ των δύο οδηγών από το πρωτόδικο Δικαστήριο ανατράπηκε από το Εφετείο.*

10 *Δικόγραφα — Κατά πόσο η μαρτυρία συνάδει με το περιεχόμενο των δικογράφων - Συνάγεται από το σύνολο της μαρτυρίας και όχι μόνο από το τι θα αναφέρει ο ενάγων στην μαρτυρία του.*

15 *Πολιτική Δικονομία — Τροποποίηση δικογράφων — Ειδοποίηση Τριτοδιαδίκου, δεν περιλάμβανε απαίτηση για συνεισφορά στην ζημιά του δίδοντος την Ειδοποίηση — Το Εφετείο απεπάγγελα έδωσε άδεια για να γίνει η σχετική τροποποίηση, ώστε να δοθεί τέλος στην υπόθεση.*

20 *Ενώ ο εφεσείων οδηγούσε το αυτοκίνητό του με λογική ταχύτητα στην ορθή πλευρά του δρόμου με κατεύθυνση από τη Λεμεσό προς το Κολότσι, ο εφεσιβλήτος, στην προσπάθειά του να προσπεράσει μοτοσυκλέττα που οδηγούσε ο τριτοδιάδικος, μπήκε στην πορεία του εφεσειόντα και συγκρούστηκαν τα δύο αυτοκίνητα. Η ενέργεια αυτή του εφεσιβλήτου προκλήθηκε και από το γεγονός ότι η μοτοσυκλέττα, την στιγμή που ο εφεσιβλήτος προσπαθούσε να προσπεράσει, πήγε προς τα δεξιά για να στρίψει μέσα σε χώρο στάθμευσης. Στην έκθεση απαίτησης ο εφεσείων ανέφερε ότι η σύγ-*

κρούση προκλήθηκε από την προσπάθεια του εφεσίβλητου να προσπεράσει μοτοσυκλέττα, ενώ ο εφεσείων στο Δικαστήριο ανέφερε ότι δεν είχε δει καθόλου την μοτοσυκλέττα. Οι ζημιές είχαν συμφωνηθεί σε ΛΚ2.100 για τον εφεσείοντα και ΛΚ2.700 για τον εφεσίβλητο. Στην ειδοποίηση εναντίον του τριτοδιάδικου ο εφεσίβλητος ανέφερε ότι ζητούσε συνεισφορά του τριτοδιάδικου για τις αποζημιώσεις που ο ίδιος τυχόν θα κατεδικάζετο να πληρώσει στον εφεσείοντα, αλλά δεν ζητούσε συνεισφορά για τις δικές του ζημιές.

Με τα πιο πάνω γεγονότα, το πρωτόδικο Δικαστήριο βρήκε ότι ο εφεσείων και ο εφεσίβλητος ευθύνονταν εξίσου για το δυστύχημα, και ότι, μεταξύ του εφεσίβλητου και του τριτοδιάδικου, η ευθύνη έπρεπε να καταμεριστεί σε 1/3 και 2/3 αντίστοιχα. Απέρριψε όμως την αγωγή του εφεσείοντα διότι έκρινε ότι η μαρτυρία δεν συνήδε με το περιεχόμενο της έκθεσης απαίτησης, διότι ο εφεσείων στην μαρτυρία του είχε αναφέρει ότι δεν είχε δει καθόλου τη μοτοσυκλέττα του τριτοδιάδικου. Η κατανομή ευθύνης προσβλήθηκε με εφέσεις τόσο του εφεσείοντα όσο και του τριτοδιάδικου. Επίσης ο εφεσείων πρόσβαλε την απόφαση του πρωτόδικου Δικαστηρίου να απορρίψει την αγωγή του για τον πιο πάνω λόγο.

Αποφασίσθηκε ότι:

(α) Αναφορικά με την κατανομή ευθύνης μεταξύ του εφεσίβλητου και του τριτοδιάδικου, δεν υπήρχε περιθώριο επέμβασης του Εφετείου. Αναφορικά όμως με την κατανομή ευθύνης μεταξύ του εφεσείοντα και του εφεσίβλητου, ενόψει του ότι ο εφεσείων οδηγούσε το αυτοκίνητό του στην ορθή πλευρά του δρόμου και με λογική ταχύτητα, και του ότι αντιμετώπισε ξαφνικά το όχημα του εφεσίβλητου, που οδηγήθηκε στην λανθασμένη πλευρά του δρόμου μη αφήνοντας με αυτό τον τρόπο οποιοδήποτε περιθώριο αντίδρασης στον εφεσείοντα, η απόφαση του πρωτόδικου Δικαστηρίου να κατανείμει ευθύνη και στον εφεσείοντα ήταν λανθασμένη.

(β) Η απόφαση του πρωτόδικου Δικαστηρίου να απορρίψει την αγωγή λόγω του ότι η έκθεση απαίτησης δεν συνήδε με την ενώπιον του Δικαστηρίου μαρτυρία, διότι ο εφεσείων στην μαρτυρία του ανέφερε ότι δε είχε δει καθόλου τη μοτοσυκλέττα, ήταν λανθασμένη, διότι ενώπιον του Δικαστηρίου υπήρχε άλλη μαρτυρία αναφορικά με την ύπαρξη της μοτοσυκλέττας και τον ρόλο που αυτή έπαιξε στο δυστύχημα, πράγμα που επιβεβαιώθηκε και από τα ευρήματα του ίδιου του πρωτόδικου Δικαστηρίου.

(γ) Αν και στην ειδοποίηση απαίτησης εναντίον του τριτοδιάδικου ο εφεσίβλητος δεν είχε περιλάβει απαίτηση για συνεισφορά στην δική του ζημιά, για να δοθεί τέλος στην υπόθεση, το Εφετείο έδωσε άδεια για τροποποίηση της ειδοποίησης τριτοδιαδικου για να περιληφθεί τέτοια απαίτηση και εξέδωσε απόφαση για το ανά-

λογο ποσό, υπό τον όρο ότι η σχετική τροποποίηση θα εγίνετο μέσα σε 15 μέρες.

5

Η έφεση 7579 επιτράπηκε με έξοδα. Εκδόθηκε απόφαση υπέρ του εφεσεύοντα για ΑΚ2.100. Η έφεση 7581 απορρίφθηκε με έξοδα. Εκδόθηκε απόφαση εναντίον του τριτοδιάδικου για ΑΚ1.400 και επιπλέον για ΑΚ1.800, υπό τον όρο ότι μέσα σε 15 ημέρες θα εγίνοντο οι αναγκαίες τροποποιήσεις στα δικόγραφα.

10

Υποθέσεις που αναφέρθηκαν:

Despotis v. Tseriotou (1969) 1 C.L.R. 261.

Emmanuel v. Nicolaou (1977) 1 C.L.R. 15.

Papadopoulos v. Pericleous (1980) 1 C.L.R. 576.

15

Tavelis v. Evangelou (1984) 1 C.L.R. 460.

Εφέσεις.

Εφέσεις από τον ενάγοντα κατά της απόφασης του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λεμεσού (Σταυρινίδης, Ε.Δ.) που δόθηκε στις 30.1.1988 (Αρ. Αγωγής 408/84) με την οποία απερρίφθη η αξίωση του ενάγοντα και εξεδόθη απόφαση υπέρ των εναγομένων και σε βάρος του ενάγοντα στην ανταξίωση για το ποσό των £1.350, πλέον έξοδα, σε αγωγή για αποζημιώσεις για τροχαίο ατύχημα.

20

Α. Δικηγορόπουλος, για τον εφεσεύοντα στην 7579.

25

Χρ. Πουργουρίδης, για τους εφεσίβλητους στην 7579.

Α. Λεμής, για τον εφεσεύοντα στην 7581.

Χρ. Πουργουρίδης, για τους εφεσίβλητους στην 7581.

Cur. adv. vult.

ΚΟΥΡΡΗΣ, Δ.: Η απόφαση του Δικαστηρίου θα δοθεί από τον κ. Π. Αρτέμη, Δ.

30

ΑΡΤΕΜΗΣ, Δ.: Η παρούσα έφεση αφορά απόφαση σε αγωγή για αποζημιώσεις για τροχαίο ατύχημα που επεσυνέβη στις 22 Οκτωβρίου 1983 στο δρόμο Ακρωτηρίου-Κολοσσίου και στο οποίο ενέχονταν τα αυτοκίνητα που οδηγούσαν ο εφεσεύωντας - ενάγωντας και ο εφεσίβλητος- 5
εναγόμενος 1, καθώς και η μοτοσυκλέτα του τριτοδιάδικου.

Οι εναγόμενοι-εφεσίβλητοι ήγειραν επίσης απαίτηση εναντίον του τριτοδιάδικου για συνεισφορά σε οποιοδήποτε ποσό ήθελαν βρεθεί υπεύθυνοι έναντι του ενάγοντα - 10
εφεσεύοντα.

Τα γεγονότα, όπως τα βρήκε το πρωτόδικο Δικαστήριο, είναι σε συντομία τα ακόλουθα. Γύρω στις 5.40 μ.μ. όταν άρχισε να σουρουπώνει και ενώ τα δύο αυτοκίνητα οδηγούνταν σε αντίθετη κατεύθυνση με τα μεγάλα τους 15
φάτα σε χαμηλή στάση, συγκρούστηκαν στο δρόμο που αναφέραμε πιά πάνω και στην είσοδο του χώρου στάθμευσης του εστιατορίου Chris. Ο εφεσεύωντας-ενάγωντας οδηγούσε στην αριστερή πλευρά του δρόμου με κατεύθυνση το Κολόσσι και ενώ ο εφεσίβλητος- εναγόμενος 1 προσπαθούσε να προσπεράσει τη μοτοσυκλέτα του τριτοδιάδικου, 20
που επρόκειτο να εισέλθει δεξιά του στο χώρο στάθμευσης, οδήγησε το αυτοκίνητο του στη λανθασμένη πλευρά του δρόμου και συγκρούστηκε με εκείνο του εφεσεύοντα- 25
ενάγοντα.

Η ζημιά του εφεσεύοντα-ενάγοντα και του εφεσίβλητου- εναγόμενου 1 συμφωνήθηκαν σε £2.100.- και £2.700.- αντίστοιχα. Το πρωτόδικο Δικαστήριο καταμέρισε την ευθύνη μεταξύ ενάγοντα και εναγόμενου 1 σε 50% για τον 30
καθένα βρίσκοντας ότι, ο μεν εφεσεύωντας-ενάγωντας δεν επέδειξε τη δέουσα προσοχή προς το δρόμο για να αντιληφθεί εγκαίρως το αυτοκίνητο του εφεσίβλητου-εναγόμενου 1 και τη μοτοσυκλέτα, την οποία δεν είδε καθόλου, και επίσης απέτυχε να οδηγήσει το αυτοκίνητο του ελαφρότερα προς τα δεξιά για να αποφύγει τη σύγκρουση. 35

Αναφορικά με τον εφεσίβλητο-εναγόμενο 1, αποφάνθηκε πως προσπερνούσε, χωρίς να ήταν ασφαλές να πράξει τούτο και ενώ το αυτοκίνητο του εφεσεύοντα-ενάγοντα

βρισκόταν πολύ πλησίον του. Βρήκε ότι μεταξύ εφεσίβλητου-εναγομένου 1 και τριτοδιάδικου η ευθύνη ήταν 1/3 και 2/3 αντίστοιχα, γιατί, σύμφωνα με τα ευρήματα του, ενώ ο εφεσίβλητος-εναγόμενος 1 προσπερνούσε τη μοτοσυκλέτα

5 ο τριτοδιάδικος χωρίς προειδοποίηση την οδήγησε προς τα δεξιά για να μπει στο χώρο στάθμευσης αναγκάζοντας και τον εναγόμενο να πράξει τούτο, με αποτέλεσμα να συγκρουστεί με τον ενάγοντα.

Το πρωτόδικο Δικαστήριο όμως απέρριψε την αγωγή

10 του εφεσείοντα-ενάγοντα, γιατί όπως ανέφερε, η μαρτυρία του δεν συμφωνούσε με την εκδοχή του όπως φαινόταν αυτή στην Έκθεση Απαιτήσεως και δεν καλυπτόταν από αυτή. Και τούτο γιατί, ενώ στην Έκθεση Απαιτήσεως αναφέρεται ότι η σύγκρουση έγινε στην προσπάθεια του εφεσίβλητου-εναγόμενου 1 να προσπεράσει μοτοσυκλέτα, στο

15 Δικαστήριο ο εφεσείοντας-ενάγοντας κατέθεσε ότι ουδέποτε είδε να βρίσκεται μοτοσυκλέτα στο δρόμο. Η έφεση του ενάγοντα στρέφεται (α) εναντίον αυτού του σημείου και προσβάλλει την απόφαση του πρωτόδικου Δικαστηρίου, ως λανθασμένη και, (β) εναντίον του εξίσου καταμερισμού της ευθύνης. Η έφεση του τριτοδιάδικου προσβάλλει τον καταμερισμό ευθύνης μεταξύ του και του εφεσίβλητου-εναγόμενου 1.

20

Οι αρχές, με βάση τις οποίες το Εφετείο επεμβαίνει

25 στον καταμερισμό ευθύνης από το πρωτόδικο Δικαστήριο είναι πολύ καλά γνωστές και υπάρχει σωρεία αποφάσεων επί του σημείου και το θεωρούμε περιττό να τις αναλύσουμε. (Ίδε μεταξύ άλλων *Despotis v. Tseriotou* (1969) 1 C.L.R. 261, στη σελ. 263, *Emmanuel and Another v. Nicolaou and Another* (1977) 1 C.L.R. 15, στις σελ.24-31, *Papadopoulos v. Pericleous* (1980) 1 C.L.R. 576, στις σελ. 579-80, *Tavelis v. Evangelou and Another* (1984) 1 C.L.R. 460, στη σελ. 463). Αρχεί να πούμε ότι το Εφετείο επεμβαίνει μόνο όπου ο καταμερισμός ευθύνης είναι πρόδηλα

30

35 εσφαλμένος.

Αφού εξετάσαμε με προσοχή τη μαρτυρία που είχε ενώπιον του ο πρωτόδικος Δικαστής από την πλευρά των εφεσίβλητων και του τριτοδιάδικου, βρισκόμαστε πως τα μπεράσματα και ο καταμερισμός στον οποίο κατέλ-

πρωτόδικο Δικαστήριο είναι τέτοια που δεν χωρεί επέμβαση εκ μέρους μας. Το Δικαστήριο είχε δύο αντίθετες εκδοχές και με βάση αυτές, αφού αξιολόγησε τη μαρτυρία, κατ'άληξε στο συμπέρασμα ότι το μεγαλύτερο μέρος της ευθύνης μεταξύ των δύο αυτών διαδίκων φέρει ο τριτοδιδικός, γιατί ανέκοψε την πορεία του εναγόμενου που τον προσπερνούσε κατά τη στιγμή εκείνη, χωρίς να βεβαιωθεί ότι ήταν ασφαλισμένο να οδηγήσει τη μοτοσυκλέτα του προς τα δεξιά για να εισέλθει στο χώρο στάθμευσης. Βρίσκουμε πως ήταν επιτρεπτό υπό τις συνθήκες και δικαιολογημένο για το πρωτόδικο Δικαστήριο να καταλήξει στο συμπέρασμα του και γι' αυτό απορρίπτουμε την έφεση, όσον αφορά την ευθύνη ενός εκάστου των διαδίκων αυτών.

Αναφορικά με την ευθύνη εφεσείοντα-ενάγοντα και εφεσίβλητου-εναγόμενου 1, έχουμε διαφορετική άποψη. Ο εφεσείοντας οδηγούσε το αυτοκίνητο του με λογική ταχύτητα, τηρώντας την ορθή πλευρά του δρόμου και ενώ βρισκόταν σε πολύ μικρή απόσταση, βρέθηκε αντιμέτωπος με το όχημα του εφεσίβλητου-εναγόμενου 1, που οδηγήθηκε στην εσφαλμένη πλευρά του δρόμου. Οποιοδήποτε περιθώριο για αντίδραση προς αποφυγή της σύγκρουσης ήταν, κατά τη γνώμη μας, πολύ περιορισμένο, αν όχι ανύπαρκτο, και βρίσκουμε πως υπό τις συνθήκες τίποτε δεν μπορούσε να κάμει ο ενάγοντας και δεν μπορεί να δεχθούμε ότι θα έπρεπε να οδηγήσει προς τα δεξιά, όπως ανέφερε το πρωτόδικο Δικαστήριο, γιατί βρέθηκε σε μία κατάσταση για την οποία δεν ήταν ο ίδιος υπεύθυνος, κάτω από την οποία δεν θα αναμένετο ένας λογικός οδηγός να σκεφθεί και να αντιδράσει με τον τρόπο που ανέφερε το πρωτόδικο Δικαστήριο. Ως εκ τούτου επεμβαίνουμε στον καταμερισμό ευθύνης μεταξύ εφεσείοντα-ενάγοντα και εφεσίβλητου-εναγόμενου 1 και βρίσκουμε ότι ο εφεσείοντας-ενάγοντας καμμία ευθύνη δεν φέρει για το ατύχημα.

Επίσης διαφωνούμε με την απόφαση του πρωτόδικου Δικαστηρίου να απορρίψει την αγωγή. Η Έκθεση Αιταιτήσεως περιλαμβάνει σωρεία λεπτομερειών αμέλειας, που καλύπτουν την περίπτωση και, επιπρόσθετα, παρόλον ότι ο ίδιος ο εφεσείοντας-ενάγοντας ανέφερε ότι δεν είδε μοτοσυκλέτα στη σκηνή του ατυχήματος, εντούτοις από άλλη

μαρτυρία που δόθηκε εκ μέρους του και συγκεκριμένα αυτή του αστυνομικού, τέθηκε ενώπιον του Δικαστηρίου η ύπαρξη της μοτοσυκλέτας και στα ευρήματα του το ίδιο το Δικαστήριο αναγνωρίζει την ύπαρξη της και μάλιστα αναγνωρίζει τον ουσιαστικό ρόλο που είχε ο οδηγός της μοτοσυκλέτας στη σύγκρουση μεταξύ των δύο αυτοκινήτων. Κάτω από το φως των πιά πάνω και εν όψει των συμφωνηθεισών ζημιών εκδίδουμε απόφαση υπέρ του εφεσελιοντα-ενάγοντα στην αγωγή του εναντίον των εφεσίβλητων - εναγόμενων για το ποσό των £2,100.- και απορρίπτουμε την ανταπαίτηση των εφεσίβλητων-εναγόμενων. Αναφορικά με την ευθύνη μεταξύ εφεσίβλητου-εναγόμενου και τριτοδιάδικου, επικυρώνουμε την απόφαση.

Επίσης εκδίδουμε απόφαση συνεισφοράς υπέρ των εφεσίβλητων-εναγόμενων και εναντίον του τριτοδιάδικου για τα 2/3 του ποσού που βρέθηκαν υπεύθυνοι έναντι του εφεσελιοντα-ενάγοντα, ήτοι για £1.400.- και για τα 2/3 των εξόδων. Οι εφεσίβλητοι-εναγόμενοι, θα edικαιούνται επίσης τα 2/3 των δικών τους ζημιών από τον τριτοδιάδικο, ήτοι £1.800.-. Έχουμε όμως παρατηρήσει ότι δεν έχει συμπεριληφθεί τέτοια απαίτηση εναντίον του τριτοδιάδικου. Το θεωρούμε λογικό, υπό τις περιστάσεις, για να υπάρξει ένα τέλος στην υπόθεση, όπως εκδώσουμε απόφαση και υπέρ του εφεσίβλητου-εναγόμενου και εναντίον του τριτοδιάδικου για το ποσό των £1.800.-, νοουμένου ότι εντός 15 ημερών από σήμερα θα γίνουν οι αναγκαίες τροποποιήσεις στα δικόγραφα για να καλύψουν την περίπτωση. Περαιτέρω, δίδονται οδηγίες όπως μη συνταχθεί η απόφαση μέχρις ότου γίνει η τροποποίηση, για την οποία και δίδουμε άδεια, ή μέχρι της παρόδου των 15 ημερών.

Τέλος, επιδικάζουμε έξοδα έφεσης υπέρ του εφεσελιοντα-ενάγοντα και εναντίον των εφεσίβλητων-εναγομένων στην έφεση 7579 και υπέρ των εναγομένων και εναντίον του τριτοδιάδικου-εφεσελιοντα στην αγωγή 7581.

Η έφεση επιτρέπεται εν μέρει με έξοδα εναντίον των εφεσίβλητων στην Έφεση 7581.